

LIIKUNTASEIKKAILU

- T A H T O -

TAHTO-TUNTI

HISTORIA 5. LK

Antiikin Olympian kisat

**”Kunnostautua ain, urhompana
kaikkia muita”**

-Homeros

©TAHTO/Urheilumuseo

Pohdi äskeistä Homeroksen lausetta

Pohdi edellä esitettyä lausetta ja elämää antiikin Kreikassa.

Miksi urheilusaavutukset olivat niin arvostettuja?

Mitä tiedät elämästä antiikin Kreikassa? Voit keskustella kaverin kanssa.

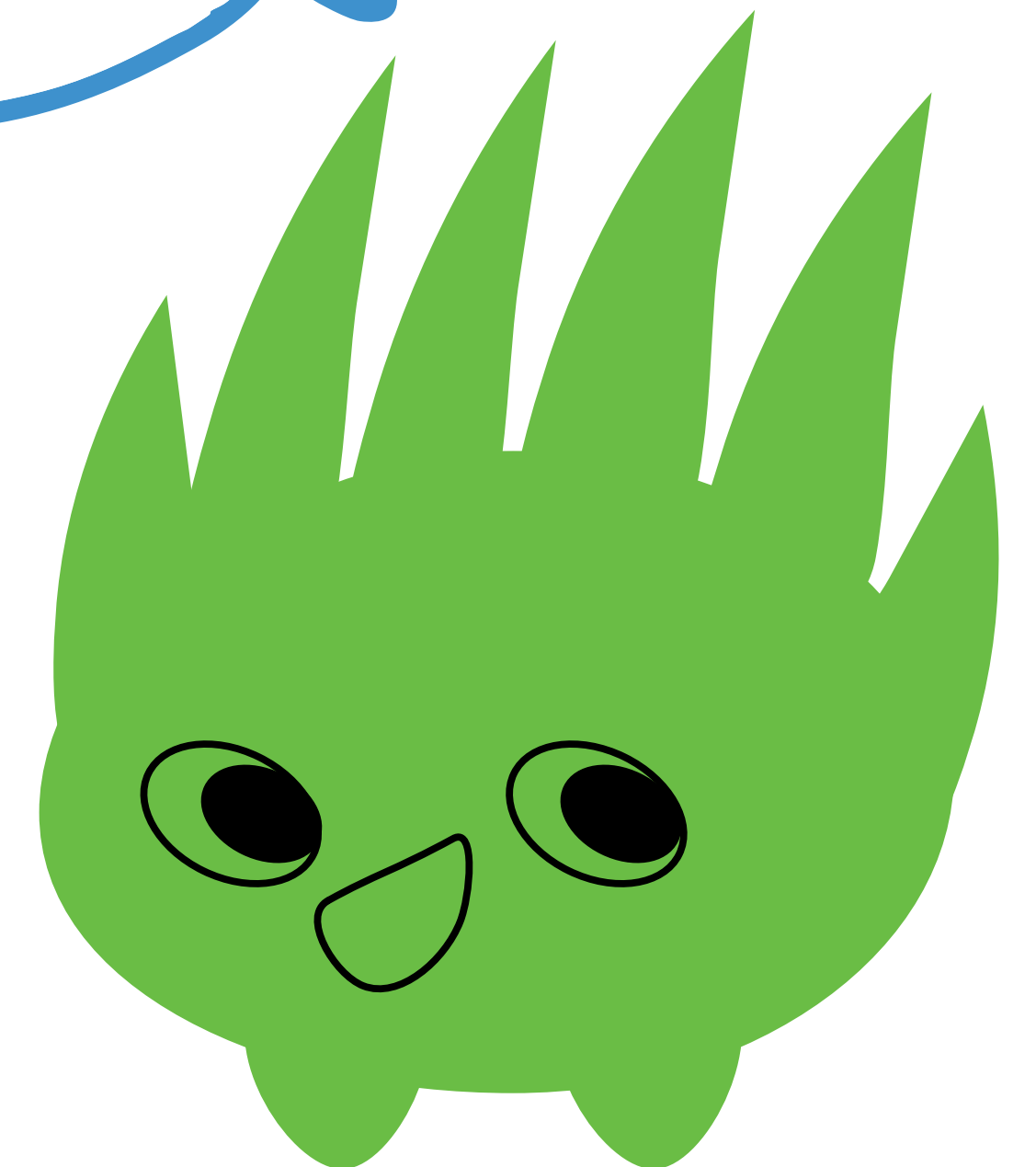
”Kunnostautua ain, urhompana kaikkia muita”

-Homeros

Lause sopii niin urheiluun kuin sotatantereelle. Antiikin Kreikan alueen kaupunkivaltiot olivat jatkuvasti sodassa joko keskenään tai ulkoista vihollista vastaan.

Siksi ei ole ihme, että antiikin kreikkalaiset arvostivat urheilu-
saavutuksia. Etenkin miesten tuli olla hyvässä ruumiillisessa kunnossa, jotta he olivat valmiita sotilaspalvelukseen.

Urheilivatkohan naiset?

Olympian kisat

Eri urheilulajit olivat tärkeä osa kreikkalaisten koulutusta. Erilaisia urheilukilpailuja järjestettiin paljon. Ne olivat aluksi vahvasti uskonnollisia.

Tärkeimmät ja vanhimmat kisoista olivat Olympian kisat, jotka järjestettiin ylijumala Zeuksen kunniaksi joka neljäs vuosi. Aikaa olympiakisoista seuraaviin olympiakisoihin kutsuttiin olympiadiksi. Kisoja järjestettiin yli 1000 vuoden ajan.

Huomaatko yhtymäkohtia nykyajan olympialaisiin?

Tiedätkö muita antiikin Kreikan jumalia kuin Zeus?

Zeus aiheena mitalissa.

Muita kisoja

**Muita jumalten kunniaksi järjestettyjä
antiikin Kreikan alueen urheilukilpailuja:**

Pythialaiset kisat Delfoissa – Apollon

Nemealaiset kisat Nemeassa – Zeus

Isthmialaiset kisat Korintissa – Poseidon

©TAHTO/Urheilumuseo

Kaupunkivaltio

Antiikin Kreikassa järjestettyjä urheilukilpailuja kutsuttiin panhellenisiksi. Se tarkoitti, että niihin tuli osallistujia kaikista Kreikan kaupunkivaltioista.

Ennen kisoja julistettiin aselepo, jotta urheilijat ja heidän seurueensa voisivat matkustaa turvallisesti kisapaikalle. Olympian kisojen aikaista aselepoa kutsuttiin ekekheiriaksi.

pan= kaikki
helleeni= kreikkalainen

Pohdi antiikin Kreikan kaupunkivaltioita.

Mikä merkitys uskonnollisilla urheilujuhlilla oli mielestäsi niiden asukkaille?

Nike

Nike oli antiikin Kreikassa voiton jumalatar. Tarun mukaan se oli yksi olympolaisista jumalista, jotka osallistuivat taisteluun titaaneja vastaan. Olympolaiset voittivat.

Antiikin kuvastossa Nike myös luovuttaa oliivinlehtiseppeleen urheilukilpailun voittajille. Eli se edusti voittamista niin sodassa kuin urheilussa.

Mistä arvelet kyseisen urheilumerkin saaneen nimensä?

©TAHTO/Urheilumuseo

Osallistuminen kisoihin

Olympian kisoihin sai osallistua, jos oli kreikkalainen, mies ja vapaa kansalainen. Tämä tarkoitti, että ulkomaalaiset, naiset ja orjat eivät saaneet osallistua kisoihin. Kilpailijoiden oli oltava nuhteettomia. Vakavien rikosten tekijöillä ei ollut kisoihin asiaa.

Katsomoon pääsivät kreikkalaisten miesten lisäksi ulkomaalaiset, orjat ja aivan nuoret tytöt. Kisoissa urheiltiin alasti.

Naisilla oli omat Heraia-kisat. Lajina oli 160 m juoksu.

Pohdi sekä antiikin, että nykyajan olympiakisoja. Keskustele kaverin kanssa.

Mitä epäkohtia mielestäsi liittyi antiikin Olympian kisoihin?

Onko nykyajan olympialaisissa mielestäsi epäkohtia?

Antiikin Olympia

Olympian rakennuksia. Rakennukset on rakennettu eri aikoina. Nykyään jäljellä on vain raunioita.

1. Altis = Pyhäkköalue, jossa
2. Zeuksen temppeli
3. Heran temppeli Heraion
4. Gymnasion = urheilijoiden harjoittelupaikka
5. Palestra = painikoulu
6. Stadion = juoksurata
7. Hippodromi = hevoskilparata
8. Olympialaisten järjestelyihin liittynyt rakennus
9. Papiston rakennus
10. Majatalo
11. Vierastalo
12. Kylpylä

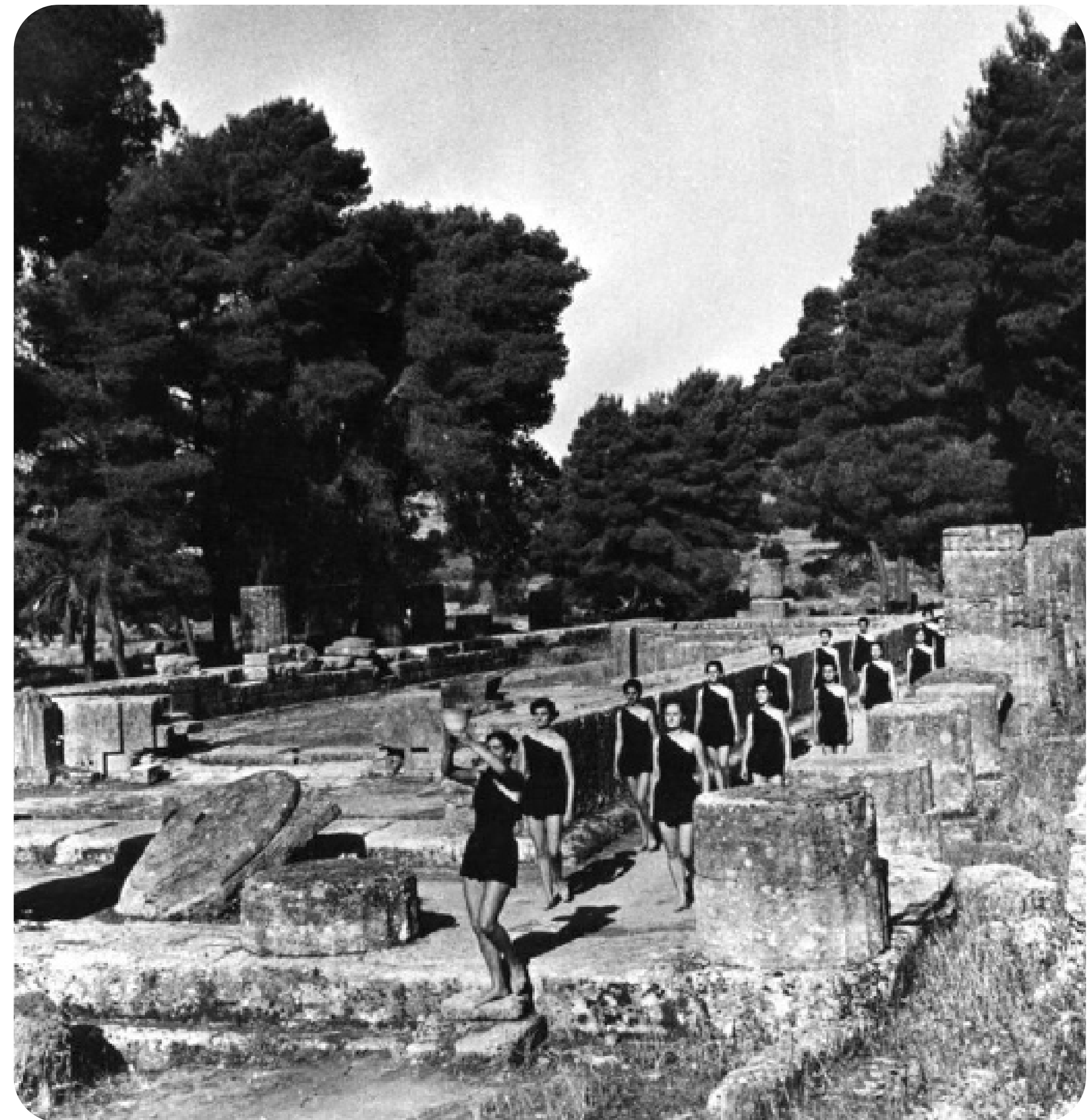

©IOC

Olympiatuli

Nyky aikaisten olympialaisten olympiatuli sytytetään Olympiassa Heran temppelin edessä.

Kuvassa kuljetetaan Helsingin 1952 olympiatulta. Se saapui Helsingin olympiastadionille 19.7.1952.

©TAHTO/Urheilumuseo

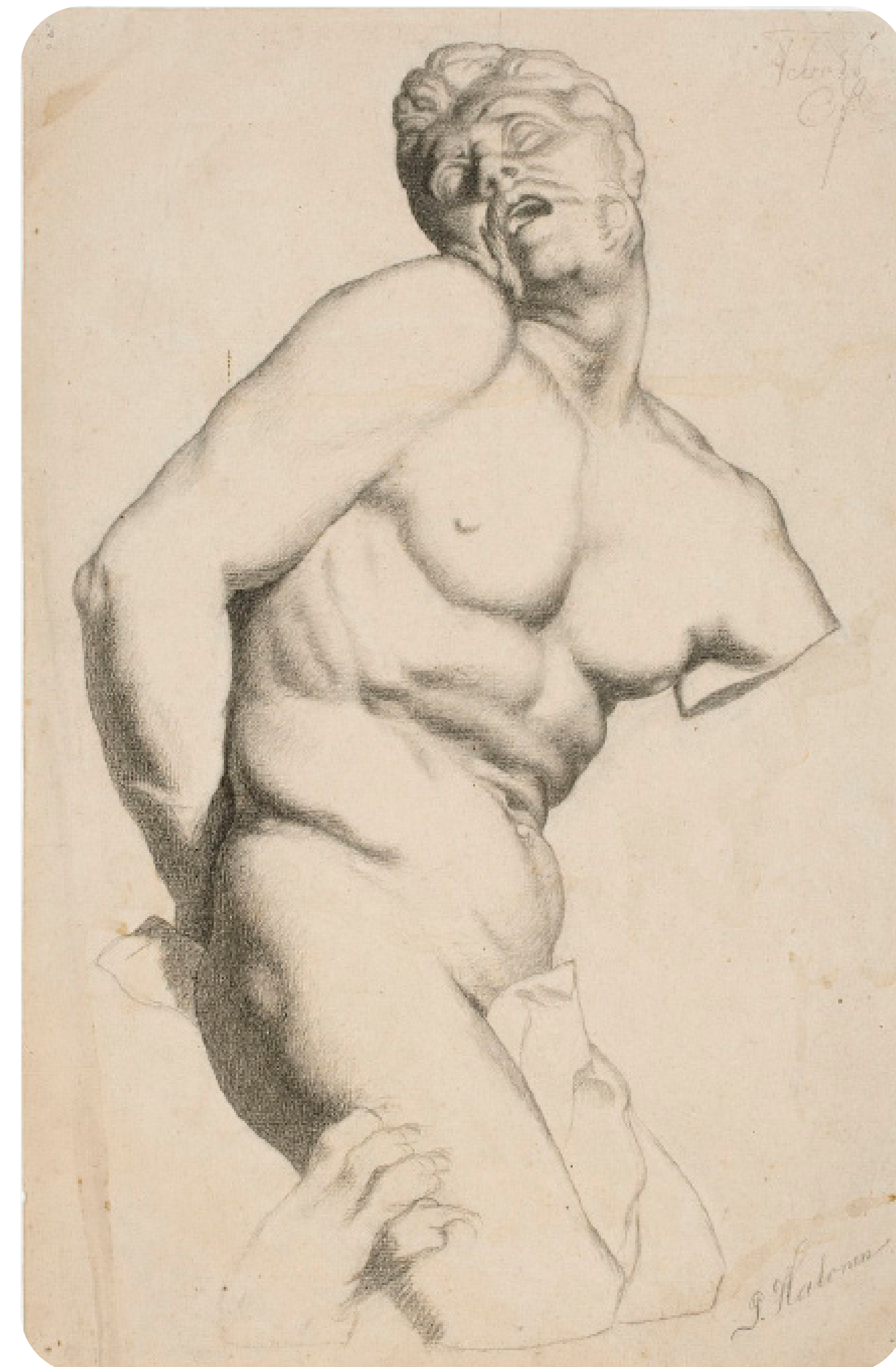
Urheilijoita ja sankareita

Antiikin olympiavoittajat olivat suuria sankareita. Heidät palkittiin kisoissa punaisella nauhalla ja oliivinlehväseppelillä. Kotikaupungeissa odottivat rahalahjat ja muut palkinnot.

Milon Krotonilainen oli suuri sankari. Hän voitti painikilpailun Olympian kisoissa viisi kertaa peräkkäin.

Heillä ei ollut rahahuolia. Mutta terveyshuolia kyllä. Ainakin kamppailulajien edustajilla.

olympiapysäkki: Sankarinhet-

Olympian kisojen urheilulajeja

Olympian kisojen juoksulajit.

Yhden stadionin juoksu 192,3 m = suoran mitta päästä päähän.

Diaulos 2 x stadionin juoksu = suora juostiin päästä päähän ja takaisin.

Hopliittien juoksussa juostiin aseita kantaen. Mukana olivat kypärä, säärisuojat ja kilpi.

Olympian kisojen urheilulajeja

Paini ja nyrkkeily

Paini: Painijat olivat kauttaaltaan öljyttyjä, joten hyvän otteen saaminen oli hankalaa. Voittaja oli se, joka selätti vastustajan kolme kertaa. Kamppaaminen oli sallittua.

Nyrkkeily: Nyrkkeilyottelu jatkui, kunnes toinen nyrkkeilijöistä antautui tai menetti tajuntansa. Nyrkkeilijöillä ei ollut hanskoja. He sitoivat nahkaremmen kämmeniensä ympärille suojaksi. Taitavimmat nyrkkeilijät osasivat väistää vastustajan iskuja ja väsyttää tämän.

© Wikimedia Commons Marie-Lan Nguyen

Olympian kisojen urheilulajeja

Pankration

Pankration: Painin ja nyrkkeilyn yhdistelmä. Laji muistutti tappelua. Melkein kaikki oli sallittua. Pureminen tai sokeaksi tekeminen oli kiellettyä.

Joskus häviäjä menetti henkensä.

Olympiapysäkki: Olympiaveistos

Olympian kisojen urheilulajeja

Viisiottelu. Jaloimpana pidetty laji.

Yhden stadionin juoksu

Keihäänheitto

Kiekonheitto

Pituushyppy (urheilijalla oli molemmissa käsissä painot, jotka hän pudotti ennen maahantuloa.)

Paini (oli viimeinen laji)

Olympian kisojen urheilulajeja

Olympian hevoskilpailut

Olympian hevoskilpailut: valjakko- ja ratsastuskilpailut.

Hevoskilpailut tulivat Olympian kisoihin noin sata vuotta kisojen alkamisen jälkeen.

Hevosurheilu oli rikkaimpien huvia.

Kisoja oli esimerkiksi nelivaljakkoajo, muulivaljakkoajo, kaksi-valjakkoajo ja ratsastuskilpailu.

”Soi torven vaski. Kaikki kilpaan kiitävät hoputtaen valjakoitaan. Kourissa ohjakset ne huiskuu. Kohta on rata täynnä jyrinää rä-misevään vaunujen. Tupruun korkeaan ne pöly kietoo.”

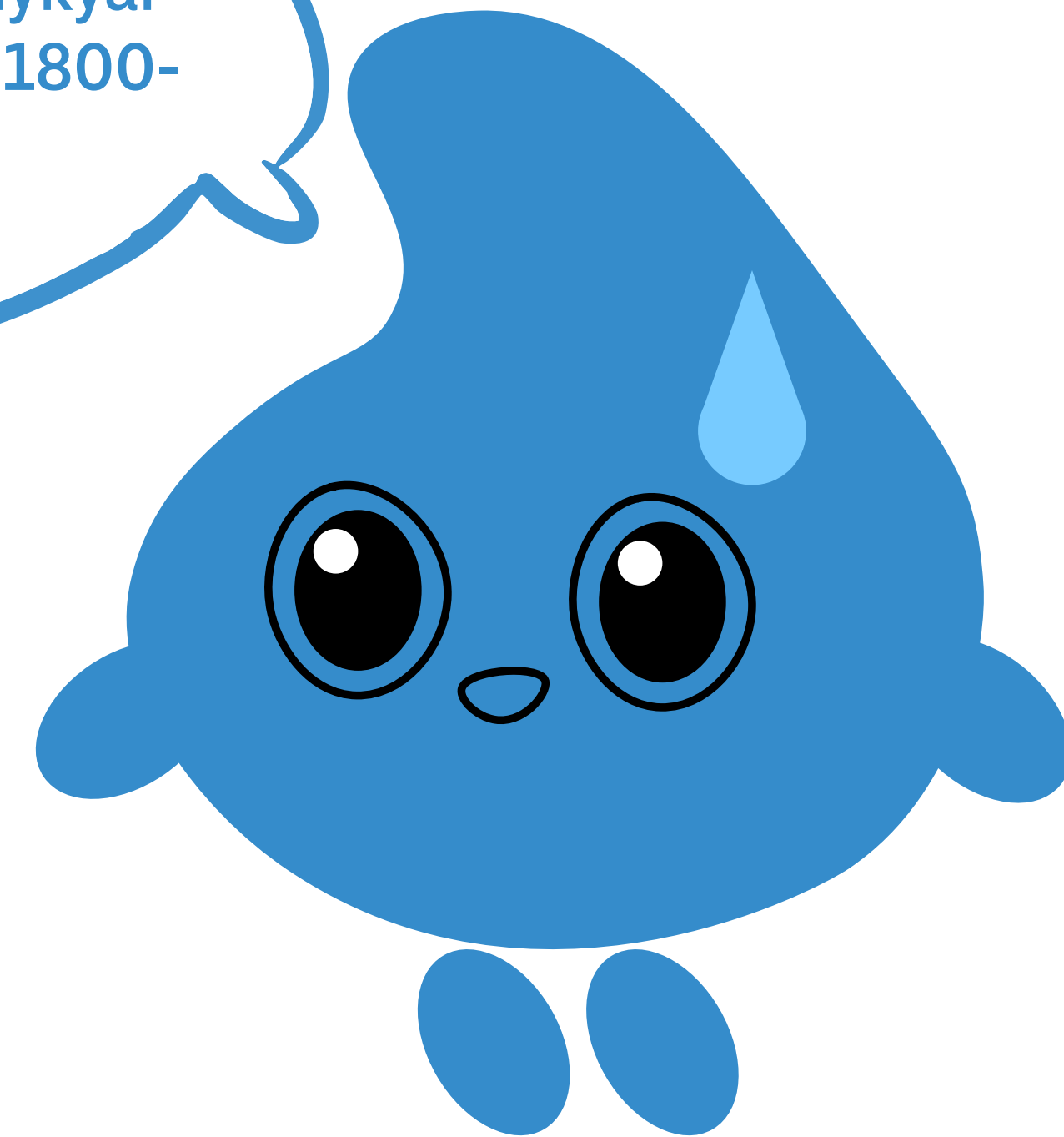
-Sofokles Delfoin kilpa-ajoista

Olympian kisojen kohtalo

Roomalaisten vallattua Kreikan myös he kiinnostuivat Olympian kisoista ja alkoivat osallistua niihin.

Kisojen uskonnollinen luonne katosi ja niistä tuli yhä enemmän pelkkä urheilujuhla. Vähitellen myös osanottajat vähenivät. Rooman kristinuskoon kääntynyt keisari lakkautti kisat nykytiedon mukaan noin 400-luvulla.

Ranskalainen paroni Pierre de Coubertin ideoi nykyaikaiset olympialaiset 1800-luvun lopulla.

Historian lähteet kertovat

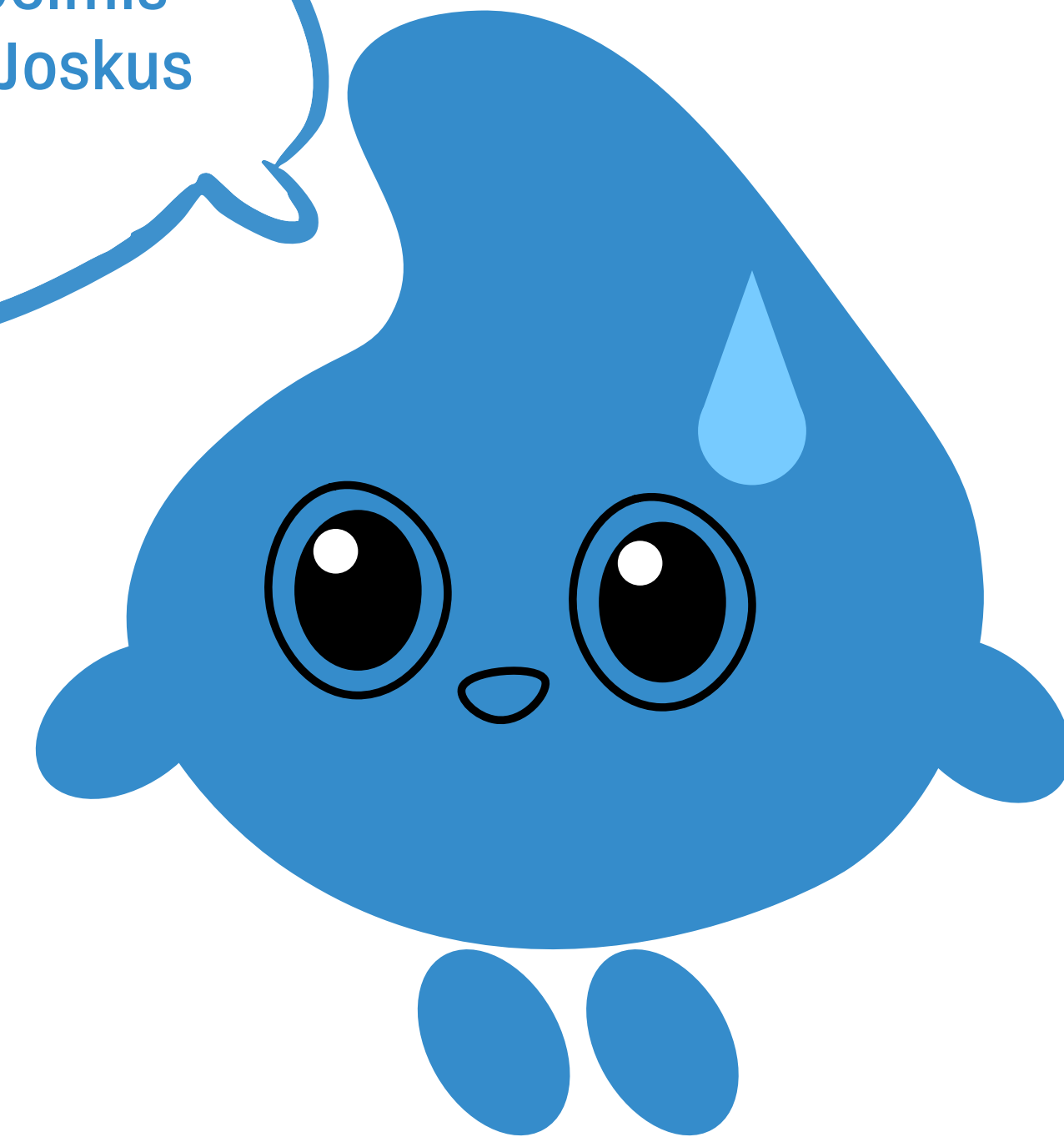
Tietoa antiikin Olympian kisoista on saatu erilaisista lähteistä. Ne kaikki täydentävät toisiaan.

Arkeologit ovat löytäneet maakerrosten alle hautautuneen Olympian rakennusten raunioita ja erilaisia esineitä. Esimerkiksi ruukkujen kuvat ovat hyvää lähdetietoa kisoista.

Monet antiikin ajan kirjalliset lähteet ovat mahtipontisia runoelmia, joissa todellisiin tapahtumiin on lisätty mielikuvituksen tuomia asioita.

Kaivauksista löytyneet kisojen voittajaluettelot ovat jo melko uskottavaa kirjallista lähdeaineistoa, mutta niissä voi silti olla virheitä.

Runoilijat Homeros ja Pindaros kertovat runokokoelmissaan urheilukisoista. Joskus aika villisti!

LIIKUNTASEIKKAILU

- T A H T O -

TEHTÄVÄN AIKA

Tutki mitaleja

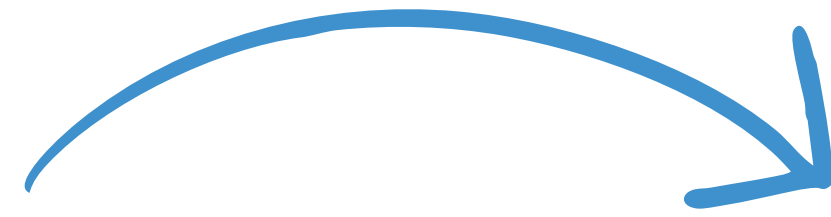
Tehtävä!

Katso tarkkaan nykyaikaisten olympiakisojen mitaleja.

Löydätkö niistä viitteitä antiikin olympialaisiin?

Kirjoita havaintosi ylös!

Keskustelkaa pienissä ryhmissä.

©TAHTO/Urheilumuseo

Tuli ja olympialaiset

Antiikin Kreikassa tuliperinne liittyi uskonnollisiin menoihin temppeleissä!

Nykyajan olympialaisista tuttu tapa sytyttää tuli auringon säteistä polttopelin avulla on peräisin antiikin ajoilta.

Olympiapysäkki: Reilun pelin ele

©TAHTO/Urheilumuseo

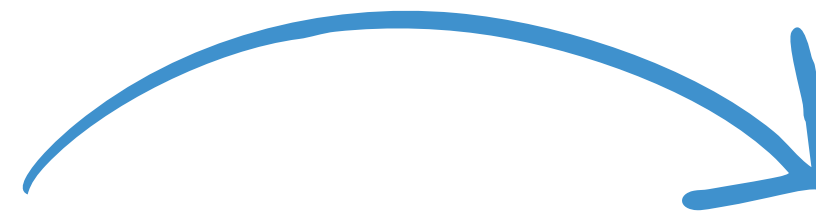
Olympiatuli

Olympiatuli viittaa nykyajan olympialaisissa antiikin Kreikkaan.

Helsingin 1952 olympialaisten tuli sytytettiin Kreikan Olympiassa juhannuksena 1952.

Kisojen avajaisiin sen toi 19.7.1952 menestynyt Juoksija Paavo Nurmi (kuvassa).

Juoksija Hannes Kolehmainen sytytti tulen Helsingin olympiastadionin tornin huipulle.

Lisää materiaaleja aiheesta

<https://tarinasoitin.fi/matkakaisoihin>

<https://tarinasoitin.fi/Helsinki1952materiaali>

Työn iloa!

